

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 408/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť E. H., I., zastúpenej advokátkou JUDr. J. F., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 13/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2011 doručená sťažnosť E. H. (ďalej len „sťažovateľka“) doplnená podaním z 24. augusta 2011, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 13/2005 (ďalej len „namietané konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

«Žalobou zo dňa 01. 12. 2004 sa p. E. H. (samostatne hospodáriaca roľníčka) domáhala zaplatenia sumy 136.999,- vtedajších Sk s príslušenstvom. Jej nárok voči žalovanému v prvom rade – spoločnosti S., a. s. – vyplýva z nezaplatených faktúr za preukázateľne dodané surové kravské mlieko. K plateniu však dodnes neprišlo. Medzi žalobkyňou (E. H. ako sťažovateľkou, v kontexte tejto ústavnej sťažnosti) a žalovaným v prvom rade (S., a. s.) ako aj firmou L., a. s. (žalovaným v druhom rade) bola dňa 10. 09. 2004 uzatvorená písomná zmluva, označená ako Dodatok č. 4 ku kúpnej zmluve z 26. 03. 2004. Predmetnú zmluvu – Dodatok č. 4 – treba interpretovať tak, že na strane kupujúceho majú po podpise Dodatku č. 4 vystupovať spoločne dva subjekty – žalovaný v prvom a druhom rade. Pritom platí, že obaja kupujúci (teda S., a. s. a súčasne L., a. s.) sa zaviazali v zmysle § 409 Obch. zák. a § 477 a nasl. Obch. zák. spoločne platiť kúpnu cenu...

Je faktom, že Krajský súd v Bratislave vyhlásil dňa 22. 03. 2005 uznesením č. 3K 223/04 konkurz na majetok úpadcu: S., a. s. Daný spor pred OS Bratislava III ale aktuálne nie je vedený len voči subjektu, na ktorý bol vyhlásený konkurz a voči ktorému môže byť konanie prerušené (teda voči S., a. s.), ale aj voči žalovanému v druhom rade (L.). Žalobkyňa podaním z 13. 07. 2007 svoju žalobu rozšírila čo do okruhu žalovaných a upravila petit...

Žalobkyňa vidí ako možnosť dosiahnutia jej nároku späťvzatie žaloby voči S., a. s. Tým pominie dôvod, ktorý ex lege bráni ďalšiemu konaniu pred všeobecným súdom a v procese sa bude môcť postupovať už len voči spoločnosti L., a. s. Na okraj podotýkame, že také zastavenie konania nezavinila žalobkyňa, ale žalobu zobrala späť len kvôli vyhláseniu konkurzu na túto obchodnú spoločnosť. Rozhodovanie v tejto otázke je štandardné -existuje rad uznesení KS BA v analogických sporoch.

Pani E. H. ako žalobkyňa vzala preto podaním z 12. 04. 2011 svoj návrh voči žalovanému v prvom rade – S., a. s... – späť (podľa § 96 OSP).

Reakcia OS Ba III však bola právne chybná – p. E. H. dostala dopis sudcu Mgr. M. F. s akýmsi „vysvetlením“, že o pripustení odporcu L., a. s. do konania bude rozhodnuté až po skončení konkurzného konania voči a. s. S.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vyslovil, že okresný súd v namietanom konaní porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov, a ďalej žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 €, ako aj úhrada trov konania.

Sťažovateľka k sťažnosti, resp. k jej doplneniu pripojila okrem iného aj „*upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti*“ (adresovanej orgánu štátnej správy okresného súdu) z 8. júla 2011 sp. zn. Spr 2036/2011, ktorým podpredsedníčka okresného súdu reagovala na sťažovateľkinu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní a okrem konštatovania, že napadnuté konanie je v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného prerušené, ďalej uviedla: „*Súdne rozhodnutia predložené žalobcom poukazujú na skutočnosť, že súdne konanie je možné zastaviť z dôvodu späťvzatia návrhu na začatie konania aj v prípade, že súdne konanie bolo prerušené. Avšak v konaniach, na ktoré sa žalobkyňa odvolávala boli účastníkmi konania na strane žalovaného dvaja účastníci konania. Preto, keď súd konanie zastavil voči jednému z nich, mohol v konaní pokračovať s druhým zo žalovaných.*

Samotná skutočnosť, že žalobkyňa žiadala o rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane žalovaného, nemá automaticky za následok rozšírenie okruhu účastníkov, ale je potrebné príslušné procesné rozhodnutie. V danom prípade by súd najskôr musel rozhodnúť o pripustení žalovaného v 2/ rade do konania a až následne rozhodnúť o zastavení konania voči žalovanému v 1/rade, čo však podľa vyjadrenia zákonného sudcu nie je možné pre prekážku prerušeného konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Ústavný súd konštatuje, že zo sťažnosti, z jej doplnenia a pripojených príloh vyplýva, že namietané konanie začalo podaním žaloby z 1. decembra 2004 okresnému súdu, ktorou sa sťažovateľka (ako samostatne hospodáriaca roľníčka) domáhala zaplata sumy 136 999 Sk „za preukázateľne dodané surové kravské mlieko“ od žalovaného (obchodnej spoločnosti S., a. s.). Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3 K 223/04 z 22. marca 2005 vyhlásil na majetok žalovaného konkurz, na základe čoho bolo zo zákona namietané konanie prerušené až do skončenia konkurzu.

Sťažovateľka svojím podaním z 13. júla 2007 doručeným okresnému súdu 16. júla 2007 žiadala o pripustenie rozšírenia žaloby o žalovaného v II. rade (L., a. s.) a ďalej

aj o pripustenie zmeny petitu tak, že oproti pôvodne uplatnenej sume 136 999 Sk sú jej žalovaní v prvom a druhom rade povinní zaplatiť sumu 187 968 Sk s prísl.

Okresný súd prípisom z 23. októbra 2007 vyzval správcu konkurznej podstaty (ďalej len „SKP“), aby oznámil, či v napadnutom konaní navrhuje pokračovať, alebo má napadnuté konanie zostať prerušené, na čo SKP reagoval podaním doručeným okresnému súdu 9. novembra 2007, v ktorom oznámil, že trvá na tom, aby namietané konanie bolo aj naďalej prerušené.

Sťažovateľka podaním doručeným okresnému súdu 12. apríla 2011 prostredníctvom právnej zástupkyne poukázala na viaceré rozsudky okresného súdu „v *analogických súdnych sporoch*“ a oznámila, že berie žalobu proti žalovanému v I. rade späť a súčasne žiadala o rozšírenie petitu tak, že žalovaný v II. rade (L., a. s.) je povinný sťažovateľke zaplatiť sumu 6 239,99 € s prísl.

Podľa § 111 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným zákonom, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06).

Analyzujúc skutočnosti vyplývajúce zo sťažnosti, z jej doplnenia a pripojených príloh ústavný súd konštatuje, že súdne konanie, v ktorom podľa sťažovateľky malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, je v dôsledku skutočnosti, že uznesením krajského súdu sp. zn. 3 K 223/04 z 22. marca 2005 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu (obchodnej spoločnosti S., a. s.), t. j. účastníka napadnutého konania pred okresným súdom, zo zákona prerušené [§ 14 ods. 1 písm. d) zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“)] a z tohto dôvodu, ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v zákone o konkurze a vyrovnaní, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty jeho účastníkov, a tým k naplneniu účelu označeného základného práva, tak ako už bolo uvedené.

Sťažovateľka netvrdila ani neuviedla žiadnu skutočnosť, z ktorej by vyplývalo, že v danej veci neexistoval zákonný dôvod na prerušenie konania, resp. že prekážka prerušenia konania už odpadla. Ako už bolo uvedené, ústavný súd nečinnosť súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu, tak ako to je v danom prípade, neposudzuje ako zbytočné prietahy v súdnom konaní. V súvislosti s prerušením konania v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka už ústavný súd taktiež vyslovil názor, že sťažovateľ (navrhovateľ) už v takomto prerušenom konaní pri uplatňovaní svojich nárokov nemôže postupovať pred okresným súdom, ktorý po vyhlásení konkurzu prestáva byť súdom, ktorý je oprávnený a povinný poskytnúť mu súdnu ochranu (m. m. II. ÚS 44/05).

K veci je potrebné ešte dodať, že sťažovateľka svojou sťažnosťou nenamieta porušenie označeného základného práva postupom krajského súdu v konkurznom konaní, ktoré počas trvania konkurzu a za podmienok uvedených v zákone o konkurze a vyrovnaní vyvoláva uvedenú zákonnú prekážku namietaného postupu okresného súdu, resp. výsledkom ktorého môže byť ukončenie stavu právnej neistoty sťažovateľky v súvislosti s tými právami a povinnosťami, ktoré sú predmetom prerušeného konania pred okresným súdom.

Sťažovateľka okrem iného namieta aj skutočnosť, že „*OS BA III dodnes nevydal uznesenie o prerušení konania*“, čo následne spochybňuje posudzovanie návrhov podaných sťažovateľkou v čase po vyhlásení konkurzu na majetok žalovaného v I. rade. V súvislosti s tým ústavný súd poukazuje na to, že účinky prerušenia konania na základe vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu nastávajú priamo zo zákona, a to bez ohľadu na to, či o vyhlásení konkurzu vedel súd alebo účastníci konania alebo či o prerušení konania bolo vydané uznesenie. Vzhľadom na to sa ústavný súd s argumentáciou sťažovateľky vo vzťahu k nevydaniu uznesenia o prerušení konania nestotožňuje.

Pokiaľ sťažovateľka poukazuje na to, že podľa nej podanie z 13. júla 2007 (žiadosť o pripustenie rozšírenia žaloby o žalovaného v II. rade a zvýšenie uplatneného nároku) „*spĺňa všetky kritériá samostatnej žaloby*“, ústavný súd s týmto názorom nesúhlasí. Je nesporné, že sťažovateľka, kvalifikovane právne zastúpená, podala návrhy (13. júla 2007 a 12. apríla 2011), ktorými žiadala pripustenie rozšírenia žaloby v konaní, ktoré priamo zo zákona bolo prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného – úpadcu (obchodnej spoločnosti S., a. s.).

Keďže sťažovateľka podávala tieto návrhy prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu, musela si byť vedomá právnych účinkov vyvolaných prerušením namietaného konania.

Pokiaľ sťažovateľka, ako uviedla v sťažnosti, sa domáha svojho nároku na zaplatenie žalovanej sumy voči „*žalovanému v druhom rade*“ na základe kúpnej zmluvy z 26. marca 2004, resp. jej dodatku č. 4 z 10. septembra 2004, mohla uvedený nárok uplatniť na okresnom súde samostatnou žalobou, a nie postupom, ktorý v danej veci zvolila, keďže mala vedomosť o tom, že toto konanie je zo zákona prerušené.

V prípadoch, keď je konanie prerušené zo zákona [teda aj v prípade prerušenia konania podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o konkurze a vyrovnaní], už z povahy veci neprichádza do úvahy, aby v ňom dochádzalo k porušovaniu základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, keďže doba, počas ktorej je konanie prerušené, závisí od iných faktorov, konkrétne v danej veci od dĺžky konkurzného konania.

Z uvedených dôvodov preto podľa názoru ústavného súdu nemožno dospieť k záveru, že by napadnutým postupom okresného súdu mohlo dôjsť k zásahu do označeného základného práva sťažovateľky, tak ako to vo svojej sťažnosti namieta.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľky na ochranu ústavnosti uplatnenými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2011